

Posudek vedoucího bakalářské práce Zdenky Ondráčkové

Korpusy znakových jazyků

Zdenka Ondráčková se ve své práci zaměřila na vysoce aktuální téma současné lingvistiky znakových jazyků – na korpusy. Je třeba upřesnit, že po praktické i teoretické stránce je toto téma zpracováváno v zahraničí, ale u nás se zatím pohybujeme pouze na úrovni teoretických úvah spojených s naléhavou potřebou vytvořit korpus českého znakového jazyka. Nespornou výhodou je to, že již můžeme čerpat ze zkušeností zahraničních odborníků, kteří korpusy národních znakových jazyků vytvářejí a své postupy a závěry také publikují. Česky psané odborné texty o korpusech znakových jazyků prakticky neexistují, můžeme se opřít pouze o poznatky týkající se korpusů jazyků mluvených. Postupy užívané v korpusové lingvistice většinových jazyků, majících psanou podobu, se však v mnohém od postupů užívaných v korpusové lingvistice vizuálně-motorických jazyků znakových liší. Předkládaná práce je tedy prvním česky psaným vzhledem do této problematiky.

Cílem bakalářské práce bylo přinést prvotní a rámcové informace o tvorbě, podobě a struktuře korpusu znakového jazyka. Autorka ve své práci prokazuje, že se seznámila s relevantními odbornými pracemi věnovanými tomuto tématu a informace v nich obsažené dokázala poměrně přehledně zpracovat do vlastního srozumitelného odborného textu. Kromě první kapitoly, která je vlastně stručným přehledem základních „stavebních kamenů“ korpusů mluvených i znakových jazyků, kde bylo možno využít i některé české zdroje, pracovala diplomantka výhradně s cizojazyčnými materiály, kterých musela prostudovat celou řadu. V textu však není u některých pasáží uvedeno, z jakého zdroje autorka čerpala (např. kap. 3.1, 3.2).

Postup tvorby korpusu znakového jazyka je ilustrován podrobnějším popisem korpusů australského a německého znakového jazyka. Vzhledem k tomu, že první fází celého procesu je získávání jazykového materiálu pro korpus, bylo by asi logičtější zařadit nejprve popis korpusu německého znakového jazyka, na kterém autorka ilustruje průběh elicítace, avšak korpus australského znakového jazyka je starší a byl jistě inspirací pro německé výzkumníky, proto autorka zvolila toto chronologické řazení, ačkoliv na korpusu australského znakového jazyka demonstruje fázi zpracovávání jazykového materiálu. Mohlo by se zdát, že zejména poslední jmenovaná část, ale vlastně i všechny další, by mohla být podrobnější, ilustrativnější, explicitnější, že stále jakoby „klouže po povrchu“ a vyvolává v čtenáři spoustu nezodpovězených otázek. Je však třeba mít na paměti, že problematika je tak složitá, že každá dílčí kapitola této bakalářské práce by jistě vydala na celou práci další. Text není a vzhledem k požadovanému rozsahu ani nemůže být zevrubným a podrobným návodem, manuálem k tvorbě korpusu. Diplomantka se pouze snažila pojmenovat zásadní problémy, se kterými se musí každý tvůrce korpusu potýkat, a budou se s nimi potýkat i budoucí tvůrce korpusu českého znakového jazyka.

Vlastní stručný návrh konceptu korpusu českého znakového jazyka autorka nastiňuje v poslední kapitole. Vychází přitom z poznatků, které načerpala během psaní své bakalářské práce. Práce tedy může být odrazovým můstkem nejen pro další absolventské práce, ale také prvním impulzem pro tvorbu korpusu českého znakového jazyka.

Práce obsahuje drobné stylistické chyby a některé formulační nejasnosti, vyplývající patrně z obtíží při překladu původních cizojazyčných textů. Na práci je nutné ocenit náročnost práce se zahraničními materiály a vyzdvihnout fakt, že se jedná o první text v češtině věnovaný tomuto tématu.

Závěr: Celkově se domnívám, že bakalářská práce Zdenky Ondráčkové je, až na některé výše zmíněné nedostatky, na velmi dobré úrovni a svým rozsahem přesahuje požadavky na bakalářské práce kladené. Doporučuji ji k obhajobě.

Hodnocení: VÝBORNĚ–VELMI DOBŘE

8. 8. 2017

Mgr. Lenka Okrouhlíková, Ph.D.